Anul III. *Iunie 1933.* *Nr. 30.*

PLAIURI HUNEDORENE

REVISTA ASOCIAŢIEI CORP. DIDACTIC PRIMAR DIN JUD. HUNEDOARA.
ORGAN DE CULTURĂ PROFESIONALĂ ŞI GENERALĂ

CUPRINSUL:

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: PETROŞENI, STR. FILIPESCU No. 3.

Revista „Plaiuri Hunedorene“ apare lunar sub conducerea unui comitet de redacţie compus din:

Sabin Jula — Simeria, preşedintele Asociaţiei învăţătorilor,
A. Constantinescu — Hunedoara, v.-preşedintele Asoc. înv.,
Ioan Ciora — membru în Comitetul Asociaţiei învăţătorilor,
Nicolae Creţu — Orăştie, membru în Comitetul Asoc. înv.,
I. Morţun — Simeria, secretarul Asociaţiei învăţătorilor,
Alexiu David — Petroşani, institutor.

Redacţia: **AL. DAVID.** — Administraţia: **GH. ITTU.**

COLABORATORII REVISTEI

Izabela Sandoveanu şi **Apostol Culea** — Bucureşti, **Olimpia Teodoru** — Lugoj, **Victoria Popagoga** — Hunedoara.

Constantin Sporea, Victor Solomon, Elena Sporea, I. Mihu, N. Sporea şi **Iosif Stanca** — Deva, **I. Măgură.**

C-tin Stan şi **Petre Petrescu** — Sibiu, **Vasile Lucaciu** — Petroşeni, **Marin Biciulescu** — Bucureşti, **P. Rusu** — Ţebea, **Alexiu David** — Petroşeni, **Sabin Jula** şi **I. Morţun** — Simeria, **Nicolae Creţu** — Orăştie, **A. Constantinescu** şi **Valeria Nemet** — Hunedoara, **Ioan Baciu** — Răcăştie, **Daniil Popescu** — Hăşdat, **Pavel Popescu** — Peştişul-Mic, **Pompeiu Hossu Longin** — Vulcan, **Sterian Ciucescu** — Ruda, **N. Roşca-Greci, G. Mironescu** — Iaşi, **I. Bura, Pavel Lazăr** — Brad, **M. Butoi** — Luncoiul-de-sus, **G. Enescu** — Piteşti şi **N Danielescu** — Deva, **Elisabeta Beisser** Ghelar, **Niculae Manea** — Curpeni. *M. Bogza, E. Dan, Veronica Oana, Gh. Ittu, P. D. Cristea, V. Popa, Veturia Mărginean, Emilia Ivaşcoiu, P. Simoiu, Gh. Fotescu, D. I. Băgescu, Gh. Beuran, Ion C. Florea, I. Barna, O. Dubenschi, N. Manea, M. L. Ramses, V. I. Mareş, I. Mermezeu, I. Mânduc, I. Trifoiu, I. Brătulescu, T. Ittu, Hartwig Fr., Ion Sântimbreanu, Maria Lenkei, Sp. Popescu.*

Manuscrisele se vor trimite direct redacţiei.

ABONAMENTUL: 100 LEI.

Abonamentele şi anul revistei se socoteşte după anii şcolari adecă de 1 SEPTEMVRIE la 1 IULIE.

CUPRINSUL NUMERILOR 20—30.

Lenkei M.:	Curente noui în ped. contimporană, 400 ani dela naşterea lui Montaigne, M. Nistor: Constatări privitoare la şc. pr. din jud. Turda ⟨recenzie⟩.
Hosszu P. L.:	Folclorul în educaţie.
Măgură I.:	Şcoala păcii.
Mărgineanu V.:	Din realizările fascismului ital. pe teren educ., Sp. Haret pedag. naţional ⟨recensie⟩ R. Motru: «Vocaţia» ⟨recensie⟩, Evocări de ziua opilului.
Molodeţ:	Teatrul şi educaţia.
Participaut:	Cercul cult. Simeria, Congresul F. C. D.
Petrescu P. R.:	Şc. prim. în lumina vremurilor actuale, Metodele noui în ed. şi fascismul, Impresia din contactul cu învăţătorii de aici?
Popescu Sp.:	Un document al vremii.
Prodescu N.:	Şc. ca factor de progres cult. la sate.
Redacţia:	In anul al III, Buna îndrumare a activităţii extraşcolare.
R. D.:	«Binecuvântatele examenele».
Roman Bobaru:	Şc. act. integrală.
Sântimbrean I.:	Cetatea Dacidava, Voi, Apostoli ⟨versuri⟩
Sântimbrean C.:	15 Septemvrie, O pioasă datorie, Educaţia, Educ. pt. combaterea minciunii, Problema criticilor.
Stoicanescu:	Cartea şcolarului ⟨recenzie⟩.
Saxu N.:	Copilul cu obiceiu urît, Melcul ⟨cântece⟩.
Tetileanu E.:	Aplicarea pr. scop. şi mijloc în înv., Şt. nat. şi metoda act.
Urian N.:	Folcloru şi etnografia în educ. Şcoala nouă ⟨resumate⟩.
Vrânceanu:	Şc. noastră pr. în lumina cifrelor.
* * *	Dimitrie Gusti, Mai multă muzică în şcoală, Metode noui în ed. şi învăţământ, Rugăminte către dl m. al Instr. publice, Doină ⟨arm.⟩, Despre muzică şi cânt, O şcoală care se impune ⟨recenzie⟩, Influinţa culturii germ. asupra poporului Român, Lucrările d-lui Petrescu, insp. gen. şcolar, Mormântul unei învăţătoare.

Anul III. Iunie 1933. Nr. 30.

PLAIURI HUNEDORENE

REVISTA ASOCIAȚIEI CORP. DIDACTIC PRIMAR DIN JUD. HUNEDOARA. ORGAN DE CULTURĂ PROFESIONALĂ ȘI GENERALĂ.

400 ANI DELA NAȘTEREA LUI MONTAIGNE

Cred că este bine ca anul acesta, 1933, să ne aducă aminte de anul 1533, când în Franța, la Périgord, se năștea **Mihail Montaigne,** *acel precursor pedagog, care deși a neglijat educația femeii, avem totuși dela dânsul câteva adevăruri și principii pedagogice peste care nu s'a putut trece ușor ci din contră au fost însușite și desvoltate mai departe de alți urmași.*

Tânărul de foarte mare talent, care la 10–12 ani vorbia bine mai multe limbi, care mai târziu face călătorii prin diferite țări, într'o vreme când transportul erà atât de greu și costisitor, care ajunge primar al orașului Bordeaux, intim și sfetnic franc și temerar al regilor francezi de pe aceea vreme, a fost și un scriitor de seamă, cu idei noui, îndrăznețe.

Lucrarea sa de seamă: **„Essais“** *(„Incercări”), care pe lângă alte probleme tratate cu ascuțimea și finețea spiritului său, mai cuprinde și unele principii și sfaturi pedagogice, între cari mai de seamă sunt următoarele:*

Scopul educației să fie: formarea oamenilor de cultură generală. Educația intelectuală să facă pe om mai inteligent și mai bun, să aibă judecată dreaptă, nu numai o mulțime de cunoștințe, prin urmare el a fost unul dintre cei dintâi luptători pentru înlăturarea formalismului (mecanizare, învățământ de vorbe goale) și înlocuirea acelui sistem, prin altul de cunoaștere reală a obiectelor numit realism. In locul culturii materiale a cerut cultură formală, cultură umană, generală.

In ce privește disciplina în școală, dacă a fost de părere că e necesară, a combătut însă sistemul de aspre și crude pedepse corporale de pe atunci. In el vedem pe întâiul Arhanghel și apărător al copiilor slabi, neajutorați, neocrotiți de nimeni, atât de amar bătuți și chinuiți în școala severă și crudă de pe acele vremuri ale evului mediu.

Ca o poruncă biblică și sfântă răsună deatunci și până azi cuvintele: „Cu cât mai potrivit ar fi, să fie decorate clasele cu flori și cu verdeață decât cu vergi sângeroase. Eu le-aș decora cu portretele Bucuriei și ale Veseliei".

Pedagogul deacum 4 secole cerea educație fizică și socială, prin exerciții, care să desvolte corpul. Alergatul, lupta, dansul, scrima, înnotul ș. a. îi păreau neapărat trebuincioase unei bune educații, iar manierele frumoase, buna-cuviință, bunul-simț le ținea indispensabile unei alese educații sociale.

Pentru femei, nu credea necesară o educație și o instrucție mai înaltă, purtând teamă, că prin aceasta femeea să nu-și piardă din grațiile și farmecul ei natural. Montaigne nu și-a putut da seama de greșala sa în care perzistà și a mai perzistat încă după el societatea omenească. Nu și-a putut da seama nici de aceea că femeile înzestrate cu grații și farmecul inerent firii și ființei lor, departe de a și-l pierde, prin cultură adevărată și temeinică, acel farmec apare într'o strălucire cu mult mai mare, căci numai pseudoeducația, semicultura pot da fardul mofturilor și al maimuțăriilor absurde, până când cultura și educația bună nu pot decât să desăvârșească și să meargă mână în mână cu natura simplă, dar perfectă și atrăgătoare.

Dacă scriitori celebri ca Byron au admirat în Montaigne un mare scriitor, spunând că „a fost singurul scriitor al timpurilor trecute, pe care el l-a cetit cu o adevărată satisfacție"..., iar Nietsche, că în desvoltarea sa a prins gust de claritatea limbii franceze pentru „limbuția fermecătoare a lui Montaigne", — noi slujitorii școalei de azi vedem în el un pedagog, ale cărui povețe și principii sunt adevărate, valabile încă și stau și azi la baza pedagogiei moderne.

MARIA LENKEI.

MANIFESTAȚIILE CULTURALE ALE ÎNVĂŢĂTORIMII LA PETROŞENI

SĂRBĂTORIREA D-LUI P. PETRESCU INSP. GENERAL

Oraşul înnegrit de fumul cărbunelui, pentru a doua oară a văzut o manifestaţie culturală aleasă, a învăţătorimii din plasele Pui—Petroşeni, în cadrul solemn al cărora a fost sărbătorit după cuviinţă dl insp. gen. Petrescu, din prilejul împlinirii unui deceniu de aleasă îndrumare pedagogică.

Cei vreo 150 membri ai cercului reg. au ascultat, în dimineaţa zilei, un Te-Deum la biserică, au trecut apoi în corpore la Casinoul Muncitoresc unde după ascultarea unei lecţii practice de model predată de d-na S. Taloescu, o înv. care s'a impus, şi după discuţii obiective, menţinute la nivel şi abil conduse de dl Petrescu insp. gen., ansamblul de idei desfăşurate în jurul acestui punct a fost o adevărată manifestaţie naţională, iar lecţia propriu zis a fost viu elogiată.

A urmat conferinţa d-lui M. Bogza, dir. şc. Aninoasa despre «Şcoala în raport cu mediul» în care d-sa a cuprins cu multă grije, pricepere şi prudenţă o întreagă serie de probleme cari privesc în primul rând regiunea văii Jiului. Dl insp. general, recapitulând cele ce s'au discutat şi ţelurile ajunse, elogiază pe conferenţiar şi pe toţi cei ce au contribuit în discuţii. Dl Petru Turcu, dir. şcol. Petroşeni, mulţu-

meşte d-lui Bizo, insp. şcol. şi d-lui Petrescu, insp. gen. cari au onorat cu prezenţa lor cercul acesta şi mulţumeşte şi participanţilor, cari învingând multe greutăţi au alergat din toate văile şi cotloanele munţilor la această adunare.

La ora 1 $^{1}/_{2}$ se dă un banchet în onoarea d-lui Petrescu, insp. gen. la care în afară de cei amintiţi mai participă şi dl protopop Duma şi primarul oraşului dl I. Niciu.

Aci, preşed. subsecţiei Petroşeni, în numele înv. din plasă şi a celor din judeţ, dupăce arată scopul adunării în jurul acelei mese sărbătoreşti, în scurte pasagii relevă parte din meritele sărbătoritului, mulţumindu-i pentru toate actele d-sale de pretenie, bunăvoinţă faţă de colaboratorii săi subalterni, pentru buna şi fericita indrumare ped. din cei 10 ani împliniţi şi apoi închee spunând: «Aceasta este vrednicia dăscălească, vrednicia de îndrumător, pe care o sărbătorim azi şi care este a d-lui insp. gen. P. R. Petrescu.

Iar semnificaţia înaltă pe care vrem să o dăm acestui gest şi clipelor de faţă este: *Vrem să rămână urmă în istoria învăţământului din aceste părţi că, aici a existat, în deceniile de după unire, învăţătorime română demnă de clipele istorice prin care i-a fost dat să treacă, pentru că această învăţătorime s'a bucurat de îndrumarea bine pricepută a unor oameni, cari şi-au înţeles chemarea, că între ei a existat armonia potrivită timpurilor grele şi de infricoşată răspundere faţă de generaţiile viitoare, că acei îndrumători şi conducători, între cari în primul rând este sărbătoritul nostru de azi, a fost la culmea chemării şi datoriei sale, posedând încrederea desăvârşită a echipelor pe care le-a angajat în munca grea dar frumoasă a organizării şi ridicării învăţământului".*

Cel sărbătorit a fost ovaţionat de toţi comesenii. In cursul mesei au sosit telegrame de adeziune la sărbătorire din partea d-lui S. Jula, preşedintele asociaţiei judeţene, în numele întregii asociaţii, dela dl Sporea şi familia, dir. şc. normale Deva, dela dl Rusu — Ţebea, dela dl P. Lazăr — Brad, dela Corpul did. al şc. Brad, dela dl Comşa, dl Creţu — Orăştie, dela Corpul did. al şcoalei «Regina Maria» Sibiu ş. a.

In cursul banchetului dl Petrescu, insp. gen. cel dintâi

a toastat pentru M. S. Regele, dl Bizo, insp. şcol. pentru dl Gusti, ministrul Instrucţiunii, păr. Prot. Duma, într'un frumos toast se alătură la omagiile aduse sărbătoritului, dl I. Niciu primar toastează pentru învăţătorime, dl Petru Turcu, dir. pentru dl Petrescu, relevându-i alte merite care nu se mai spuseseră. In mijlocul unei însufleţiri generale răspunde sărbătoritul într'o cuvântare atât de pătrunzătoare şi atât de frumoasă încât emoţionează pe toţi cei de faţă spunând că în decursul când i-s'au spus meritele avea sentimentul că e în locul zânei, care în timp ce i-se spuneau laude s'a tot subţiat până-ce s'a prefăcut în privighitoare, dar cu toate acestea a venit în mijlocul înv. nu ca să fie sărbătorit ci ca să le dea concurs în manifestarea lor culturală. La ora 4 banchetul a luat sfârşit.

La ora 9 seara s'a dat un concert de către corul înv. Petroşeni—Petrila, instruit şi condus de d-nul V. Lucaciu, cu ajutorul binevoitor al d-lui Zuleger şi concursul minunat al orchestrei societăţii Petroşeni. In cadrul acestui concert d-l Petrescu, insp. gen. a ţinut publicului select, care ticseà sala de spectacole, o magistrală conferinţă despre «Omul de caracter».

La concert s'au ilustrat soliştii: d-nul şi d-na Zuleger, d-nele Ittu, Botean, d-ra Ilea, d-nii Hilner, Şimon ş. a. D-na A. Husti, dela Aninoasa prin recitarea poeziei *Dazaratas* în trad. lui Coşbuc, atât de talentat predată, iar dl I. Munteanu dir. Vulcan, prin predarea cu vervă a Divorţului, de Topârceanu — au dat un preţios concurs programului. In organizarea concertului au depus sforţări fructuoase d-nii: Ittu, Lucaciu şi Bak. *Asistent.*

— *Surplusul de ivăţători.* După datele statistice adunate la ministerul de instrucţie, în Iunie viitor vor absolvi şcoalele normale 1786 băeţi, 1147 fete, 264 conducătoare, în total 3197 şi 487 seminarişti.

La acest număr de noui învăţători se adaogă cei 5300 absolvenţi ai şcoalelor normale din seriile anterioare rămaşi neplasaţi şi ajungem la un număr de 8497 de postulanţi. Dintre aceştia nu vor putea fi plasaţi decât maximum două mii şi aceştia prin suplinire.

OCTAVIAN GOGA
(CA POET NAŢIONAL ŞI AL ŢĂRĂNIMEI)

de: *Ana Husti.*

Infăptuirea României-Mari, prin unirea cu patria-mamă a ţinuturilor locuite de români şi aflate sub stăpâniri streine a fost prorocită de cărturarii, de poeţii şi profeţii neamului nostru românesc.

Această prorocire a unirii înfăptuite în anul 1918 ne îndreptăţeşte să spunem că alcătuirea României-Mari nu este numai rezultatul unei glorioase cuceriri războinice, nici numai a unui tratat de pace, ci prin acest înălţător eveniment s'a realizat visul strămoşilor noştri, s'a împlinit dreptatea, s'a făcut voia lui Dumnezeu.

Acest ceas nu ne-a venit pe neaşteptate. Nu ne-am deşteptat ca după un vis urât într'o ţară fericită. Ideia desrobirii noastre naţionale a fost totdeauna trează în sufletele românilor. Mult timp această ideie n'a fost o doctrină, ci a trăit în noi ca un instinct de conservare.

In decursul vremurilor, timp de sute de ani s'a pierdut urma poporului zămislit din amestecul sângelui daco-roman. Sute de ani nu s'a ştiut, că cine suntem. In acele vremuri îndelungate poporul român trăià nebăgat în seamă de alte popoare, trăia retras între munţi, unde erà mai bine ferit de năvălirile barbarilor. Şi până când pe teritorul scumpei noastre patrii de azi se întemeiau şi se dărâmau state, strămoşii noştri, despoiaţi de drepturi şi schingiuiţi de diverşi stăpânitori, în traiul lor simplu şi-au păstrat îmbrăcămintea, obiceiurile, credinţa, limba şi mai pe sus decât toate, unitatea sângelui.

Acel timp se poate privi ca adolescenţa neamului românesc, care conştient de origina sa daco-romană, aşteptà sosirea timpului bărbăţiei sale, ca apoi să se deştepte în el ambiţia sentimentului naţional, iar mai târziu dorinţa înfăptuirii unităţii naţionale.

Pentru deschiderea luptei de avangardă, având ca scop unirea într'un stat a tuturor românilor, pronia cerească ne-a trimis cărturari şi luptători, ca să ne deştepte sufletele şi să ne prevestească, că se apropie timpul înfăptuirii visului nostru.

Unul dintre aceşti luptători este marele cântăreţ: *Octavian Goga.*

Poetul Goga acum un an şi jumătate a împlinit 50 de ani de viaţă. Cu această ocazie a fost călduros sărbătorit de Senatul şi

Parlamentul ţării, de Academia Română al cărei membru este şi de toate instituţiunile culturale din ţară.

Dar mai măreţ a fost sărbătorit Goga în Ardeal, unde Universitatea din Cluj, la 14 Februarie 1932, în cadrul unei fastuoase serbări, l-a declarat doctor de onoare. O cinste rară, care înainte de Goga i-a fost dată de Universitatea din Cluj Majestăţii Sale Regina Maria.

Rar se întâmplă, că un poet în viaţă să fie împărtăşit de atâta atenţiune, de atâta recunoştinţă din partea unui popor, de câtă s'a bucurat Goga. M. Sa Regele l-a decorat cu ordinul Carol I. în gradul de mare ofiţer.

Cu ocazia sărbătoririlor sale, bărbaţii noştri de stat şi fruntaşii vieţii noastre sociale şi-au transformat graiul în fire de aur, ca să împletească o cunună strălucitoare pe capul poetului.

Dar Goga, adânc mişcat de dragostea curată prin care l-a preamărit întreagă suflarea românească, a spus, că sărbătorirea n'o primeşte pentru persoana sa; ea este numai un prilej de manifestare al neamului românesc. A spus, că prin el s'au împlinit numai poruncile venite de Sus.

Şi de fapt porunca de Sus a făcut, că prin poeziile lui să se cânte durerile, pătimirile, revolta şi dorinţa unui întreg popor.

Atotputernicul a ascultat «Rugăciunea» lui Goga, din următoarele rânduri:

«Şi de durerea altor inimi
Invaţă-mă pe mine a plânge.»

«Dă-mi viforul în care urlă
Şi gem robiile de veacuri.»

«De mult plâng umiliţii 'n umbră,
Cu umeri gârbovi de povară
Durerea lor înfricoşată
In inimă Tu mi-o coboară.

In suflet seamănă-mi furtună
Să-l simt în matca-i cum se zbate, . . .»

Şi a cântat poetul jalea suferinţelor, «cântarea pătimirii noastre»:

«La noi sunt codrii verzi de brad
Şi câmpuri de mătasă;
La noi atâţia fluturi sunt

Şi-atâta jale'n casă.
Privighitori din alte ţări
Vin doina să ne-asculte;
La noi sunt cântece şi flori
Şi lacrimi multe, multe...» *(Noi.)*

In poezia «Vorbeau azi noapte două ape» prin graiul poetului vorbeşte Prutul Basarabiei cu Mureşul Ardealului. La lacrimile Prutului astfel oftează Mureşul:

«In valul meu de veacuri plânge
Acelaş vaier stins şi mut
Mai multe lacrimi decât sânge
Nisipul meu a cunoscut.
Tu-ţi plângi mărirea îngropată,
Eu jalea veche an de an,
Tu ai avut părinţi odată
Eu veci de veci am fost orfan.»

Dar nu se mulţumeşte cu descrierea jalei ardelenilor, ci ne profeţeşte sosirea vremurilor mai bune, când ne va străluci norocul tuturor, — şi adresându-se «Plugarii»-lor zice:

«A voastră-i jalea cea mai mare,
A voastră-i truda cea mai sfântă
Stăpânul vitreg vă loveşte,
Dar cerul bine vă cuvântă.

Din casa voastră, unde'n umbră
Plâng doinele şi râde hora,
Va străluci odată vremii
Norocul nostru-al tuturora.» *(Plugarii.)*

Adresându-se «Clăcaşii»-lor deplânge durerea acestora, cari sunt obosiţi de lucrul greu, făcut pentru un stăpân fără de milă. Privindu-i în timpul lucrului zăreşte o biată femeie alăptându-şi copilul. Atunci sufletu-i şopteşte poetului, că acel copilaş va fi unul din ostaşii, cari vor «zdrobi cartea legilor bătrâne», adecă simte, că ziua desrobirii nu e departe, marele praznic vine cu paşi repezi, căci a sosit generaţia, care va înfăptui visul strămoşilor noştri, unirea tuturor românilor într'o ţară liberă:

«Cutremurat de clipa asta sfântă,
Un gând simţiam, cum sufletu-mi frământă...»

«Şi sufletul înviorat îmi spune

Că fătul ăst' al patimii amare
Şi-al dorului ce moare'n aşteptare
E solul sfânt... înfricoşatul crainic,
Izbăvitor durerilor străbune.»

«El cel frumos şi frate bun cu glia,
Nou împăratul suflet de Mesia
Va fi judeţul ceasului de mâne,
Ce 'ntr'un zorit aprins de dimineaţă,
Zdrobi-va cartea legilor bătrâne.» *(Clăcaşii.)*

Şi oare n'a avut dreptate poetul scriind aceste rânduri? Oare n'au luat parte în sfântul nostru războiu acei copii, cari s'au născut în tinereţa lui Goga? Ba da, copilul sărmanei femei — bine a simţit poetul — a fost «solul sfânt», «înfricoşatul crainic, care cu mâna lui vitează a zdrobit catea legilor bătrâne.»

Oltul, râul iubit a lui Goga este cuprins în mai multe poezii. Poetul îl face părtaş suferinţelor noastre din trecut şi astfel îi vorbeşte:

«Drumeţ bătut de gânduri multe,
Ne laşi de greu pe noi
Imbrăţişându-ne câmpia
Te uiţi adese înapoi
Aşa domol te poartă firea
Căci duce unda-ţi gânditoare:
Durerea unui neam ce aşteaptă
De mult o dreaptă sărbătoare.»

Mai departe-i zice:

«Neputincios pari şi tu astăzi
Te-a'ncins cu lanţuri împăratul.
Cu unda ta strivită, gemem
Şi noi, tovarăşii tăi buni...»

In anul 1914, când a izbucnit războiul mondial, Goga, dându-şi seamă, că a sosit timpul faptelor mari, cari vor fi hotărîtoare şi asupra sorţii Ardealului, fără şovăială a trecut în vechiul Regat.

«Atingând cu piciorul ţărâna fermecată a ţării româneşti» şi «clocotindu-i sângele» de jalea simţită pentru Ardeal, i-a venit în minte povestea cu împăratul, care avea doi ochi, dintre cari unul râdea, iar celălalt plângea. Atunci a înţeles el, că ochiul care râde este România, iar cel care plânge este Ardealul, şi îngrijorat de soarta Ardealului s'a întrebat:

«... cine-mi spune mie ce vom avea noi mâne:
Doi ochi ce râd în soare, ori doi ochi cari plâng?...»
(Poveste.)

Pregătind spiritele pentru răfuială, pentru lupta cea câncenă, îl roagă pe bătrânul Olt, să ne răzbune, dacă'n luptă ne vom prăpădi, şi apoi să-şi adune apele, să ne mutăm în altă ţară:

«Dar de ne-om prăpădi cu toţii
Tu, Oltule, să ne răzbuni!

Să verşi păgân potop de apă
Pe şesul holdelor de aur;
Să piară glia care poartă
Instrăinatul nost' tezaur:
Ţărâna trupurilor noastre
S'o scurmi de unde ne'ngroapă
Şi să-ţi aduni apele toate,
— Să ne mutăm în altă ţară!»

«Şi zdrobind hotarele, ne-am mutat în altă ţară, în ţara făgăduinţei, în România-Mare. Ardealul, copilul chinuit s'a aruncat în braţele Mamei sale, în braţele României şi a strâns-o, a îmbrăţişat-o pentru totdeauna.» (Valer Pop.)

Ura împotriva neînduraţilor asupritori streini îl face pe Goga nu numai cântăreţul pătimirii Ardealului, ci desvoltă în el dorinţa dreptăţii, a reparaţiei şi a răsbunării. El devine astfel poetul iredentei Ardealului, poetul răsvrătitor al românilor ardeleni, devine prin excelenţă patriotic.

Din poeziile lui Goga cetim nu numai înaltul său patriotism, dar vedem în ele sincera iubire, ce simte faţă de sat, faţă de ţăranul muncitor, apăsat şi exploatat de stăpânitorii streini.

Patriotismul şi iubirea ţăranilor sunt două calităţi, cari se întregesc una pe alta. Nu ne putem închipui patriotismul fără iubirea poporului patriei.

Oare ca să te numeşti bun patriot, este destul să-ţi pui pe piept tricolorul naţional? Oare te poţi tu numi patriot, când spui, că iubeşti teritorul ţării în care atât de bine te simţi? De sigur că nu. Adevăratul patriot iubeşte şi poporul ţării.

Patria noastră este un stat agricol, în care majoritatea cetăţenilor sunt săteni, ţărani. Pe aceştia-i îmbrăţişează Goga în poeziile sale, pe aceştia-i drăgăleşte şi ni-i înfăţişează cu curăţenia sufletului lor, cu doinele, cu hora şi poveştile lor. Ei sunt aceia, a căror soartă

o deplânge în poeziile sale şi pentru cari doreşte o stare mai bună, un viitor mai bun, dar tot în ei vede şi pe zdrobitorii legilor bătrâne.

Pentru binele ţărănimei a muncit, a luptat şi şi-a jertfit toată viaţa sa. Da, s'a jertfit pentru ţărănime şi pentru credinţele sale. Căci fără jertfă nu există patriotism. Ori, ce jertfă mai mare trebue decât să-ţi rişti viaţa, să-ţi părăseşti casa, părinţii, scumpul tău Ardeal, cum a făcut Goga, când, la începutul războiului mondial, a trecut în Vechiul Regat, ca să continue acolo lupta pentru lovitura cea crâncenă şi glorioasă contra foştilor asupritori.

Că ce a însemnat acţiunea lui Goga, foarte bine a înţeles contele Tisza, fostul prim-ministru al Ungariei, care în timpul neutralităţii României, în anul 1915 a trimis vorbă ardelenilor trecuţi în Regat, să se reîntoarcă în Ardeal, îi iartă pe toţi numai pe unul singur pe Goga nu.

Născut în comuna Răşinari din judeţul Sibiu, la poalele Carpaţilor, unde tatăl său era preot, şi-a petrecut copilăria la sat, între copii de ţărani. A avut prilej să cunoască sufletul ţăranului şi viaţa dela sat.

Sufletul său mereu e chinuit de dorul satului, a părinţilor şi a casei părinţeşti. Nu e mirare, că în «Bătrânii» îşi întreabă părinţii:

«De ce m'aţi dat de lângă voi
De ce m'aţi dat de acasă?
Să fi rămas fecior la plug
Să fi rămas la coasă.»

Tot atât de înduioşătoare sunt sentimentele exprimate de Goga în «Casa noastră», pe care de mult timp n'a văzut-o:

«In pragul zilelor de mult
Par'că te văd pe tine tată.»

«O văd pe mama'n colţul şurii
Aşează'ncet merindea'n glugă
Induioşată mă sărută
Pe părul meu bălan, pe gură
«Zi Tatăl nostru seara dragă
Şi să te porţi la'nvăţătură.»

Fiind plecat de acasă pentru a urmà şcoli mai înalte, cu dragoste se gândeşte la fostul său dascăl bătrân, din satul de sub munte:

«A fost de mult. O rază care luptă
Zadarnic cu câmpiile de ghiaţă.

Vezi astăzi valul altei vieţi mă poartă
Şi 'nţelepciunea altei lumi mă'nvaţă.
Iar sufletul şi acum îşi are cuibul
Acolo sus în satul de sub munte
Unde şi azi zâmbeşte împăcată,
Curata cinste a pletelor cărunte.» *(Dascălul.)*

In «Zadarnic» descrie Goga, că întorcându-se dela oraş, dela învăţătură, simte cât de mult s'a îndepărtat de prietenii din copilărie rămaşi la coarnele plugului. Intrând în hora de Duminecă vede, că a uitat să joace, şi aşa crede, că flăcăii-l privesc ca pe un strein:

«Lăsaţi-mă! — Mă duc. Cetesc
In ochii voştrii ai tuturora:
«Nu e de rândul cetei noastre
Cine-a uitat să joace hora.»

Admiraţia, ce Goga simte faţă de frumuseţile vieţii dela sat e cât se poate de sinceră în următoarele rânduri din «Plugarii»:

«Când doarme plugul pe rotile
În pacea serilor de toamnă,
La voi coboară Cosânzeana
A visurilor Doamnă.
Vin crai cu argintate coifuri
Şi'n aur zânele balaie;
Atâta strălucire'ncape
În bordeiaşul vost' de paie.»

Adevărata recunoştinţă, ce simte faţă de ţărani, o dovedeşte în mod foarte hotărît cu următoarele rânduri din «Carmen laboris» (Cântecul muncii) adresate plugarilor:

«Voi platnici de sudori şi sânge,
Voi cei bogaţi şi totuşi goi.»

«Veniţi stăruitoare gloată,
Strigaţi s'auză mici şi mari:
E răzimată lumea toată
Pe palme aspre de plugari!»

Naţiunea română, care a ştiut atât de impozant să-şi sărbătorească, anul trecut, marele-i profet şi cântăreţ, a dat dovadă de o deplină maturitate; a arătat lumei, că merită soarta cu care au fost dăruită şi că scumpul ei patrimoniu de azi îl va şti păstrà cu orice jertfă.

Alături de noi va fi în luptă şi Goga, care a spus: «Eu nu vreau să mă înalţ în panteon, ci vreau să rămân în noroi, luptând alături de toţi, cei cari mai cred în izbânda deplină. Voiu duce lupta dreaptă, până când făclia, ce o ţin în mână va cădea lângă cripta dela Răşinari, unde dorm părinţii mei.»

Cu ocazia sărbătoririi sale din Sibiu, unde a fost declarat cetăţean de onoare al oraşului, mulţumind pentru diploma ce i s'a dăruit a spus Goga: «Dacă nu am urmaşi ca să le las diploma, ce mi-aţi oferit, o las tuturor fiilor neamului ca un testament al împlinirii datoriei.»

Aşa dar părinţii lui Goga nu trăesc, copii nu are. Dar el se împacă cu singurătatea, căci ştie, că este al nostru al tuturora, este profetul nemuritor al neamului nostru.

Şi acum, trebue să subliniez, că aproape toate poeziile menţionate sunt scrise de Goga cu mulţi ani înainte de războiul mondial, aşa că acele erau adevărate profeţii, cari în mare măsură au contribuit la înfăptuirea visului strămoşilor noştri. Mai trebue să mărturisesc, că citatele din poeziile lui Goga sunt numai stropi din marea sentimentelor cuprinse în operele sale. Totuşi cred, că am reuşit să-l aduc pe Octavian Goga în suflete, ca să-l răsplătim cu iubirea noastră, pentru dragostea cu care ne îmbrăţişează şi în acelaş timp să-i urăm viaţă lungă şi izbândă deplină în nobilele-i intenţiuni din viitor.

ŞT. NATURALE ŞI METODA ACTIVĂ

«Une salle de classe est une salle de vie... ou les élèves vivront vraiment et grandiront, faissant ainsi leur propre éducation...» spune dr. Horne relativ la educaţia copilului prin activitatea lui proprie. Natura este înzestrată dela divinitate cu toate frumuseţile. Paserile prin ciripitul lor par'că îţi dau altă viaţă, un imbold pentru a o cunoaşte, iar florile te chiamă pentru a pătrunde în secretul lor.

«Natura e o carte deschisă, pătrunde-i secretul ei», zice Comenius. Fiinţă omenească, care stăpâneşti această mamă a ta cu toate frumuseţile ei, de multe ori e vitregă cu tine.

E vitregă, pentru că nu o cunoşti; a-i pătrunde-o, dar dacă n'ai în sufletul tău «cheia miraculoasă a cunoaşterii», mergi pe drumuri greşite şi nu vezi în ea decât haina-i colorată. Creatorul

ţi=a dăruit înţelepciune şi judecată; Aristotel te=a pregătit pentru a o cunoaşte, Bacon îţi arată planul, Comenius te îndrumă cum să=l aplici, Rousseau îţi face observaţii mai amănunţite ca să nu greşeşti, Pestalozzi te pune în practică ca să te fericeşti iar Humboldt, ţi=a desvoltat curiozitatea prin legea fiziologică a naturii.

Din punct de vedere psihic, natura este cartea sufletului, care desvoltă percepţia, judecata, memoria şi curiozitatea, înzes=trându=te cu arma nobilă a biruinţei pt. a o cunoaşte.

Aceste cunoştinţe despre natură, le sistematizează pe baza anumitor principii, studiul Şt. naturale. Un dascăl, care=şi va cunoaşte pe deplin misiunea sa, va infiltra în sufletul elevului interesul social, estetic şi speculativ, iar mai la urmă iubirea de natură prin cuvintele lui Humboldt: «Natura trebue să fie privită ca un întreg însufleţit şi mişcat de puteri interne». Cu siguranţă Vlaicu nu şi=ar fi putut construi aparatul său, dacă n'ar fi fost dascălul acela, care să fie infiltrat în sufletul său dragostea de a pătrunde în secretul naturii.

Studiul şt. naturale se împarte în două părţi: 1. cunoştinţe pregătitoare cu intuiţia şi 2. materia propriu zisă a şt. naturale.

Dintre toate obiectele, şt. naturale se potrivesc mai bine cu şcoala activă.

Copilul când se naşte, imediat vine în atingere cu natura înconjurătoare sau cu fenomenele de natură fizică, crescând în mijlocul ei până la etatea când frecventează şcoala.

Prietenii nedespărţiţi în această epocă sunt: jocul, cântecul şi povestea, cu care şi=a început el viaţa în mediul familiar şi tot cu aceşti prieteni trebue să plece mai departe, în mediul şcolar, căci numai aşa atenţiunea elevului va fi concentrată subiectului predat de învăţător. Când, copilul, devine mai pricepător şi când judecata lui e puţin mai desvoltată, în sufletul lui se naşte un al doilea joc, întemeiat pe experimentare. Ca o lecţie de şt. naturale să se poată predà temeinic, trebue să avem în vedere principiile didactice şi anume: totul să se predea în mod intuitiv şi experi=mental. Totul cât e posibil, să se prezinte simţurilor. «Nimic nu este în conştiinţă, până ce n'a trecut mai întâiu prin simţuri» zice Locke, iar modul să fie cel inductiv.

Să vedem cari ar fi mijloacele de învăţământ în acest domeniu: 1. Cercetarea naturii (copii să afle prin puterile lor, iar învăţătorul să le deştepte numai interesul). 2. Excursiunile şcolare, căci prin ajutorul lor se pot observà desvoltarea plantelor şi viaţa animalelor.

Excursiunile să se facă în toate anotimpurile, spre a se putea observà de către elevi toate transformările care se petrec în natură, complectând totodată prevederile art. 133 din regulament. Orice excursiune care se face să aibe un scop hotărît şi bine determinat, studiindu-se în felul acesta natura şi mediul înconjurător şi comparându-se cu plantele din grădina şcolară. Pentru ca cunoştinţele însuşite de elevi cu ocazia excursiilor să fie şi mai temeinice se vor face cercetări în clasă, punând în vase de lut sămânţa plantelor culeasă în excursie, observându-se creşterea plantei din zi în zi.

Dacă învăţătorul, care predă în şcoală are iubire de natură şi dragoste de muncă, cu siguranţă că cunoştinţele redate vor avea răsunet în sufletul elevului, trezindu-i totodată şi interesul. Un bun dascăl rar se va folosi de carte în predarea şt. nat. năzuindu-se a observà, a cercetà, a experimentà şi a aplicà cunoştinţele despre natură; căci adevărul nu se învaţă ci se caută prin observare şi experienţă. Odată observat şi experimentat subiectul, în sufletul copilului, voinţa îşi va lua un imbold pentru a căutà alte adevăruri. La orice lecţie, plăcerea şi curiositatea au o influenţă puternică, şi dacă acestea s'au câştigat, atunci putem spune că am câştigat o mare biruinţă asupra elevului.

— «Ca să putem câştiga curiozitatea elevului, trebue: 1. Să facem experimentări, intuiţii reale şi directe. 2. Materialul să fie potrivit cu mintea copilului. 3. La predare să prezentăm puţine lucruri, ca să nu-i împrăştiem atenţia. 4. Materialul să fie variat. 5. Să nu silim pe elev să observe mai mult decât ştie şi decât voeşte. 6. Să răspundem la întrebări şi să-i acordăm libertatea de a cercetà singur.» (Kiriţescu).

Orice cunoştinţă despre plante sau animale să se predea în mijlocul naturii în ori ce anotimp, pentru ca copilul să poată veni în contact direct cu toate vietăţile din natură, infiltrând tot atunci foloasele practice ale acestor vietăţi.

La predarea şt. naturale putem utilizà trei metode:

1. Metodul morfologic, care constă în a alege dintr'un grup de plante, minerale sau animale unul, din care se va deduce cum sunt celelalte de acelaş fel sau categorie.

De ex.: Se pregătesc elevi prin câteva întrebări. După ce s'a ajuns la subiect, arătăm obiectul pentru ca să-l observe.

Ii provocăm să-l descrie (întâiu părţile principale şi apoi cele parţiale) şi facem compararea subiectului cu altele din acelaş grup, spre a vedea însuşirile comune; se face caracterizarea generală şi

apoi aplicarea. (In natură există o luptă pentru existenţă însă toate fiinţele la olaltă în natură, formează o armonie unitară).

2. Mai important este metodul biologic sau al vieţuitoarelor, deoarece subiectul care se predă este viu şi stârneşte în elev o mai mare curiozitate ca metodul morfologic, din care elevul nu-şi însuseşte decât noţiuni despre fiinţele moarte, împăiate sau tablouri intuitive.

La predarea unei lecţii prin metodul biologic, vom avea în vedere: Convorbiri cu elevii până ce vom ajunge la subiect. Apoi se va scoate tot prin întrebări locul unde creşte planta sau vieţueşte animalul. Se face intuiţia subiectului în natură, rezumarea şi caracterizarea lui (ei) apoi se pun ghicitori în legătură cu subiectul, sau jocuri.

Mai avem în sfârşit un al treilea metod, cu ajutorul căruia putem pune pe copil în continuă activitate, prin metodul experimental, de care ne folosim mai mult la predarea cunoştinţelor de fizică. La metodul experimental vom avea în vedere intuiţia, legea, cauza şi folosul. Materialul pt. experienţă trebue să fie din domeniul cunoştinţelor elevilor, iar mişcarea maşinei să fie făcută de înşuşi elevii, îndrumaţi fiind de învăţător.

Experimentarea să nu dureze mult, iar rezultatul ei să fie imediat şi evident. Aparatele să fie în bună funcţionare pentru ca reuşita să fie sigură.

Făcând o scurtă retrospecţiune asupra spuselor de mai sus, vedem un drum plin de activitate proprie a micuţelor fiinţe omeneşti cu ajutorul căruia uşor putem pătrunde în misterele creaţiunii. Să dăm tinerilor, băeţi şi fete, libertatea psihică.

Să respectăm personalitatea lor, care se formează deseori curioasă. Să considerăm pe copil ca o persoană care judecă şi discută, are vederi largi şi iubeşte. Să-l menţinem pe calea cea bună cu ajutorul unei discipline raţionale, făcând apel la demnitatea lui. Să-i exercităm voinţa prin interes, să-i împlinim dorinţa şi să-l chemăm din când în când la realitate, spre a-l învăţà să cunoască ce e viaţa.

Să deprindem pe micii copilaşi a practicà o caritate activă, înţeleasă şi simţită.

Interesul şi tendinţele care atrag pe cei mici, caracterizează un număr oarecare de perioade evolutive, care departe de a fi despărţite cu precizie, se leagă una de alta, se unesc şi se combină. Educatorul trebue să le înţeleagă şi să le răspunde. Şcoala trebue

să împlinească nevoile copilului şi să permită manifestarea spontană a necesităţilor şi dorinţelor lui. Şcoala să se transforme cu totul, adaptându-şi regimul, disciplina şi metodele după necesităţile copilului şi societăţii. Continuitatea şi unitatea educaţiunii, contopirea trecutului cu prezentul în evoluţie educativă şi întemeierea acestei evoluţiuni pe piatra unghiulară a trecutului, sunt condiţiile «sine qua non» ale culturii neamului nostru.

EMILIAN TETILEANU
înv.

ŞCOALA PĂCII

«Răsboaiele blestemate de mame» e strigătul dureros al poetului latin care străbate veacurile ca un vaier de desnădejde. Şi totuşi ecoul acestui blestem s'a amestecat de atâtea şi de atâtea ori cu muzica de oţel a răsboaielor necurmate. Omenirea şi-a jertfit cu o largheţă neasemănată milioanele de energii omeneşti prin atâtea lupte şi pe atâtea fronturi. Abia dacă ultimul răsboiu a sguduit mai puternic omenirea îmbătată de nebunia atâtor glorii.

Fără îndoială că în pregătirea ultimului răsboiu şi corpul didactic şi-a avut partea sa. In uzine s'au făurit instrumentele de luptă şi de distrugere, iar în şcoli s'au sădit urile neîmpăcate, şovinismele bolnave, menite să împingă la distrugerea cu orice preţ a adversarului. Şi ne-am trezit în felul acesta cu o atmosferă încărcată, răsboinică, gata să ia foc la cea dintâi scânteie.

Urmările le-am văzut cu toţii şi durere le simţim şi astăzi. S'au reparat nedreptăţi istorice, e adevărat, dar în schimbul câtor jertfe trecute şi viitoare! Numărul şi suferinţa celor morţi e întrecut de numărul şi suferinţa celor rămaşi fără un sprijin în viaţă, fără putinţa de a-şi câştiga un traiu demn şi fără nădejdea de a-şi revedea vreodată căminuri ferigite, din alte vremi, apuse pentru totdeauna.

Iar dacă alăturăm acestora dezordinea morală şi economică, datorită răsboiului, suferinţele crâncene, împreunate cu ele, bilanţul nostru se încheie cu un uriaş deficit, la marginea căruia vom plânge multă vreme şi poate multe generaţii, aducându=ne aminte, ca de o veşnică remuşcare, de cuvintele poetului latin: «Bella matribus detestata».

Şi totuşi par'că ne=am cuminţit puţin. Liga Naţiunilor caută mijloace să scoată cu desăvârşire răsboaiele din viaţa popoarelor sau, deocamdată, să le facă pe cât se poate mai rare. In conferinţele pentru dezarmare discuţiile sunt tot mai aprinse şi rezultatele pacificării lumii progresează din ce în ce mai perceptibil.

Iar dacă în conferinţele amintite se pune chestiunea dezarmării materiale, este datoria corpului didactic de toate gradele şi din toate ţările să pregătească dezarmarea sufle=tească. Prin aceasta şi=ar ispăşi vina grea de a fi aţâţat altădată urile bolnave, îmbrăcându=le în aureola unei glorii, dovedite falsă prin consecinţele ei, şi ar intra şi el pe terenul noilor năzuinţe cari bat la poarta lumii.

Căci în ciuda tuturor declaraţiilor zornăitoare, în ciuda piedecilor oculte şi interesate, omenirea merge cu paşi mari spre limanul păcii şi al înfrăţirii.

Şi ar fi păcat ca din concertul acestor năzuinţe de mai bine să lipsească vocea caldă, iubitoare de cultură şi de aci înainte şi de pace a dăscălimii din toate ţările cari îşi caută o aşezare nouă. Paralel cu acţiunea Ligii Naţiuni=lor, o ligă a dăscălimii din lume ar aduce un nepreţuit imbold tendinţelor de pacificare. Dezarmarea materială ar fi secondată de o dezarmare spirituală, iar dacă în suflete s'ar sălăşlui pacea, idealurile noui de înfrăţire ar căpăta şi consistenţă materială. Iar dăscălimea ar deveni *mântuitoarea neamurilor.*

I. MĂGURĂ.

ESTE BUNĂ PROGRAMA ACTUALĂ A GEOGRAFIEI?

In războiul mondial, între alte multe lucruri, am observat că ofiţerii şi soldaţii popoarelor mici din Europa centrală, răsăriteană şi din Balcani, se caracterizează, în discuţii, prin cunoaşterea generală a geografiei tuturor ţărilor şi continentelor de pe globul pământesc, cu capitalele, numărul şi felul locuitorilor, felul şi numărul vitelor, numărul, isvorul, direcţia curgerii şi vărsarea râurilor şi a fluviilor, poziţia şi mărimea oraşelor, mările, golfurile încunjurătoare etc. etc. Şi cei mai mulţi sunt mândri de această bogăţie de cunostinţe geografice, enciclopedice. In schimb, la harta militară a terenului de luptă, la luarea de schiţe şi planuri să nu zic jumătate, că poate aş exagera, dar cel puţin un fert din ofiţeri erau nu stângaci, ci cât se poate de nepricepuţi.

Faţă de această observaţie, am rămas chiar uimiţi când am văzut chiar coloneli şi ofiţeri superiori din armatele aliate, Italieni, Francezi, Englezi, Americani, cărora le era tot una dacă Bucureşti este capitala Bulgariei, a Serbiei, sau a Ungariei. Nici azi nu e rar cazul când sosesc scrisori din Paris adresate: Bucureşti, Ungaria sau invers.

Pe tranşeele dela Sant Andrea—Piave, am avut următoarea conversaţie cu un locotenent-colonel din armata aliată.

— Ce sunteţi Dv.?

— Legionari Români!

— Ştiu că sunteţi Româno-cehoslovaco-sârbocroato-bosniaco ruteni! dar aş vrea să ştiu de unde sunteţi din România sau din Bohemia??

Işi poate închipui oricine cât am rămas de surprins la această întrebare şi nu tocmai uşor mi-a fost să-l clarific că Românii sunt Români şi Sârbii — Sârbi. Şi-mi închipuiam atunci că numai noi ştim geografie, cari în şcolile noastre ne făcusem capul călindar, cu toate numirile de insule, peninsule, archipelaguri, strâmtori şi statistici din toată lumea . . . dar, în curând a trebuit să constatăm că cei pe care-i credeam noi aproape oameni fără »cultură generală geografică« ne întreceau pe noi în ceace priveşte luarea de crochiuri şi schiţe pe teren. In practicarea utilitară a ştiinţei geografice, noi ne dovedeam stângaci, foarte stângaci faţă de dânşii, chiar şi faţă de soldaţii şi subofiţerii armatelor aliate.

Ce ne folosia că, ştiam din memorie să desenăm conturul precis al Asiei, Australiei şi cursul precis al fluviului Dunărea, dacă în luarea schiţelor militare nu puteam fi prea îndemânatici şi exacţi?

Mi-am dat seama, atunci, că deosebirea intre noi şi ei este că, noi am învăţat geografia la suprafaţă, mai mult superficial, lucruri, de multeori, absolut netrebuincioase; pe când dânşii se pare că la acest studiu au avut în vedere mai mult ţara şi regiunea lor apropriată, au intrat cu studiul în adâncime, nu în întindere şi în mormane de cunostinţe, fără rost.

Scriitorul Dezideriu Szabo (Gh. Mille) tradus de curând şi în româneşte, satirizând ceeace se învaţă în şcolile ungureşti, spune într'un loc următoarele: «În decursul bietei sale vieţi amărâte a învăţat alături de fiul ei *de toate* [1]», înmulţirea prescurtată, regula de trei, centrele de căi ferate ale Olandei, flora statului Chile şi câte altele».

La fel s'ar putea lua în râs şi la noi atâtea şi atâtea neghiobii cu care se impuiază memoria elevilor şi în schimb se neglijază, în chip, cu totul condamnabil, cele mai apropiate lucruri din jurul şcolarului.

Sunt idei pe care problema «regionalismului educativ» de curând pusă la ordinea zilei, le aduce la suprafaţă şi pe care trebue să şi-le pună oamenii de şcoală, în aceste zile.

Privind lucrurile din acest punct de vedere, dacă se impun multe şi mari modificări programei noastre analitice, atunci în primul rând cred că se impune o radicală schimbare a programei de învăţământ a geografiei. Modificarea pe care o cred necesară la programa geografiei ar fi următoarea:

La clasa II-a primară să se predea, pe lângă noţiunile elementare de orientare numai geografia amănunţită a comunei, punându-se mare greutate pe semnele grafice, planuri, schiţe arătarea grafică a oricărei plimbări sau excursii făcute, a părţilor din comună sau a comunei întregi.

În clasa III. geografia judeţului în amănunţime şi tot în spiritul arătat mai sus. Aplicaţiuni şi cetirea hărţii pe teren, orientarea după hărţi şi verificarea lor. Crochiuri, schiţe etc. etc.

Numai în clasa IV primară să se treacă la geografia României, dar şi aceasta să se înveţe mai adâncit decât azi, mai practic. Pentru restul ţărilor din Europa şi continente ajunge o privire generală, la sfârşitul anului, de cel mult, 5, 6 lecţii. Pen-

[1]) Sublinierea este a noastră.

trucă, sunt de părere că este de mai puţină însemnătate să ştie elevul capitala Estoniei sau Letoniei decât să cunoască mai adânc mai real, mai intuitiv (şi mai din excursiuni) toate bogăţiile ţării noastre, posibilitatea lor de intrebuinţare şi de exploatare în viitor. Este cred, de mai mare importanţă pentru elevul român să ştie pe unde se trece mai uşor şi mai repede din Transilvania în Moldova sau în Bucovina cu actualele căi de comunicaţie, decât să cunoască centrele de căi ferate din Europa. Ţăranul român chiar dacă ştie ceva carte nu se poate orienta de loc pe un simplu mers al trenurilor afişate în toate gările din ţară, pe când mintea lui este plină cu toate numirile de porturi de pe coasta răsăriteană a Asiei şi a Americei.

Am întâlnit şi un biet ţăran bătrân, care fusese în tinereţele lui, 6 ani la şcoală şi aducându-i aminte de aceasta, mi-a înşirat, imediat toate ţarile Europei: «Portugalia cu capitala Lisabona, Şpania cu capitala Madrid» ş. a. m. d. le-a torăit într'o clipită, dar când a venit vorba şi despre feciorul său, militar la Tg.-Mureş, mi-a spus că de mult îl arde dorul de a plecà să-şi vadă băiatul dar, îi este foarte mare groază de drum cu trenul, nu ştie unde, cum să se dea jos din tren şi să apuce altul etc.

Toate acestea şi altele au făcut şi fac încă să fie şcoala primară departe de interesele mari şi apropiate ale ţăranului, căci în afară de scris-cetit şi ceva socoteli, ei, altă importanţă nu recunosc şcolii primare, deaceia nici nu simt trebuinţa ei, decât în cazul când câte unul vrea să-şi facă fiul «domn» şi să ştie ce înţeleg ei sub această noţiune, o persoană care trăeşte bine fără să lucreze, ci numai să comande altora, sau să trăească din speculaţii şi expediente. Am auzit din gura ţăranilor următorul proverb: «Domnii, niciodată, nu sunt ca oamenii!» Ceeace denotă că în mentalitatea lor există o prăpastie mare între ei şi nădrăgari, şi în realitate şi există azi, durere, această prăpastie există şi între popor şi şcoala lui. Şcoala de azi nu-i şcoala poporului. Ea pluteşte palid şi anemic pe sus, iar realităţile apropiate şi interesele vii ale ţăranului rămân înţelenite şi pe mai departe şi cu nimic nu sunt răscolite.

Tocmai deaceia cred că ceiace trebue îndreptat să indreptăm cât mai curând posibil!

In ţările apusene învăţământul geografiei a făcut doi trei paşi mai departe decât al nostru. Se restrâng mai mult la cunoştinţele geografice despre ţara lor, (regiunea lor apropiată) şi la predare

au ieşit pe terasele făcute anume pe vârful şcolilor sau în excursiuni la faţa locului.

Noi încă am face bine să mai lăsăm la o parte atâtea şi atâtea numiri despre cele ţări indepărtate, să ne ocupăm mai amănunţit despre ceeace-i în jurul nostru şi dacă terase încă n'avem, să ieşim pe muchea dealurilor şi a munţilor, terase mai minunate decât acestea n'au nici Germanii nici Francezii! Să ieşim la excursiuni! E drept, la început va trebui să înfruntăm ideile preconcepute ale publicului nostru, cari s'au format în jurul şcoalei buchiselii şi a mecanizării! Se vor găsi şi deaceia, cari să spună că ieşim la faţa locului ca să mai scăpăm de truda dintre cei patru pereţi! Nu face nimic! Mentalităţile se vor schimba! Noi să facem ceiace ne stă în putinţă şi să cerem stăruitor, celor în drept, să modifice programele aşa dupăcum o cere porunca vremii de azi.

Alexiu David.

DIN STUDIUL PSIHO-PEDAGOGIEI — MINCIUNA —

Copilul devine mincinos prin imitaţie, interes, inteligenţă şi alte multe mijloace. Progresiv se familiarizează cu minciuna bazat fiind pe sprijinul adulţilor cari în mare măsură tolerează minciuna la copil. Nu numai că nu-l opresc de-a minţii, dar chiar îl şi îndeamnă, de interes fiindu-le *orgoliul.* Cele mai multe exempe le avem în aşa zisă: *„lumea bună".* Remuşcarea care-i urmă în suflet primelor minciuni, acum dispare şi nu mai simte nici o frică, minţind.

Copilul minte uşor. O sugestie cât de uşoară convinge pe copil de existenţa unui lucru neexistent. O intrebare rău pusă de părinţi, profesor etc.... poate uşor face să 'ncolţească în mintea copilului fapte nevăzute şi neauzite. Chiar si întrebările bune pot aduce dela copil răspunsuri mincinoase.

De ce mint copiii? O dovadă justă este imposibilă. *Dr. Jean Demoor spune: La unii copii minciuna se explică prin mediul brutal în care trăiesc, prin frica de bătaie şi imitarea minciunii. Alţii mint pentrucă trăiesc într'un mediu stricat: părinţi mincinoşi, hoţi, amorali.*

D-ra Dobre, în urma unui studiu amănunţit asupra copiilor încredintaţi ei, atribuie minciuna în felul următor: Copiii mint de teamă, 72,9 %. Interes 7,6 %. Distracţie 5,7 %. Lene 3,8 %. Plăcere 3,5 %. Răutate 2,6 %. Altruism 2,5 %. Diverse 1,4 %.

Care este datoria educatorului când a minţit copilul?...

— Să cunoască cauza minciunii şi în bună înţelegere cu copilul va afla adevărul mai curând, dacă nu-l va ameninţa cu pedeapsa. Pedipsindu-l, el, caută să se apere cât poate, complicând minciuna cu deplină conştiinţă. Nu rare sunt cazurile când o minciună a copilului a rămas enigmă, din cauza relei proceduri la aflarea adevărului. Copilul se apără spunând categoric: «n'am făcut eu».

Unii copii mint din vanitate. Ei clădesc poveşti fantastice, îndemnaţi de orgoliu. Să nu confundăm minciuna cu născocirea normală a copilului.

Se ştie că copilul în cele mai multe cazuri, nu reproduce cum vede sau cum aude. Intotdeauna el povesteşte după gustul său, inflorind povestirile după voe, dramatizând întâmplările. Este normal şi chiar plăcut să se complacă copilul în născocirile lui, să le făurească în jocuri şi să le creadă ca reale. Măsura aceasta slăbeşte îndată ce imaginaţiile mintale se precizează şi nu constituie *„minciuna"*. Pentru combaterea minciunii în şcoală, învăţătorul va avea întotdeauna o atitudine deschisă; va desvolta imaginaţia copilului, numai prin ştiinţa pură a adevărului. *Să ne cunoaştem mai bine copiii căci atunci vom şti cari se folosesc de minciună şi le vom îndrepta la timp conştiinţa.*

EMILIA IVAŞCOIU.

„MORMÂNTUL UNEI ÎNVĂŢĂROARE"

In revista «Gândirea» Nr. 10, anul XII, dl Vasile Băncilă publică o nuvelă cu titlul de mai sus, în care povestind inspecţia unui organ de control, descrie cele aflate la o şcoală rurală în culori cari nu pot decât să ne întristeze pe noi şi pe toţi cei ce poartă la inimă soartea şcoalei primare dela sate. Iată pe scurt ceeace se spune aci sub formă literară.

Mai întâi, se bat învăţătorii dela o şcoală pe chestiuni mărunte de ordin politic. Tot cel bătut mai zdravăn este dat în judecata comisiei disciplinare, unde însă este :ăcut scăpat. In legătură cu această întâmplare o învăţătoare care fusese martoră la cele petrecute este persecutată de colegii ei ca să nu=i tradeze până când moare sărmana, urmărită de răutatea omenească până la mormânt.

In culori frumoase sunt descrişi copii de sătean dela şcoală.

Şcoala însă şi învăţătorii sunt prezentaţi, însă, în culori cari numai cinste nu le fac. Local murdar, părăginit, totul în cea mai mare disordine, învăţători cari nu=şi fac datoria etc.

Ca să=şi poată face şi cetitorii noştri o idee de felul cum ironizează acest scriitor, cităm câteva pasagii din această nuvelă, care ar trebui să ne pună serios pe gânduri:

«Deaceea copilul de sat nu se miră că domnul învăţător mai şi lipseşte. Că doar n'o să=şi lase domnul ciocanii ne=tăiaţi? Ii întreb, pe urmă, dacă le place să înveţe carte, deşi aici cel puţin mă aşteptam la un răspuns convenţional. Dar ei îmi răspund prompt cu aceeaş sinceritate:

— «Invăţăm că altfel ne dă bătae?»

— «P'ăsta=l bate în fiecare zi şi tot nu ştie» . . . adaugă râzând altul din grup.

— Şi cum vă bate? întreb eu indiferent.

— «Ne pune cu spatele (copilul zicea alt cuvânt, mai plastic) pe bancă, altul ne ţine de cap şi domnul ne dă cu bastonul».

— «Ne bate şi la palmă cu nuiaua de roşcovan (în curtea împrejmuită cu salcâmi erau înadevăr şi câţiva roşcovani, plantaţi probabil cu scopul de a servi ca . . . material didactic)».

— «Dar pe fete?»

— «Pe ele nu le pune cu . . . spatele pe bancă», răs=punde un copil, niţel ruşinat şi cuviincios, niţel drăcos. «Pe ele le ia de ciuf» . . .

— «Şi care domn bate mai tare?» Aici se naşte controversă, fiecare copil cerând întâietate pentru învăţătorul dela clasa lui.

In altă parte: . . . «Copiii sunt singuri. E clasa domnu=

lui director, care a avut încă timp să vină dela câmp, unde desigur i s'a trimis veste. Odată în faţa elevilor, mi-am înghiţit nemulţumirea şi, spontan profesorul dinăuntrul meu a vorbit. Am început să fac lecţia de aritmetică, pe care o aveau. *Li-se dăduse de făcut acasă nu mai puţin de 54 de socoteli!* *) Să fie, probabil, şi pentru cât va lipsi domnul.

Şi acum ascultaţi situaţia şcolii! «Şcoala are aproape 20 de pogoane de pământ. Avea aproape treizeci, dar 10 le-a luat un fost revizor şi s'a împroprietărit singur, deşi se mai împroprietărise şi în altă parte. «Câmpul de experienţă» al şcolii are trei hectare, dar nu se face nici o experienţă. Manualele şcolare le-au întrodus târziu. ... Rabatul l-au luat ei, învăţătorii. Lucrări practice, modelaj, muzeu... nu pot să-mi arate nimic din toate astea. Activitatea extra-şcolară aproape că nu există.... Biblioteca stă mai mult închisă fiindcă se pierdeau cărţile»...

Iată, ce începe să pătrundă în literatură, în ce priveşte activitatea învăţătorului la sate. Iată ce ne pune pe gânduri şi ceeace trebue împiedecat să mai pătrundă. Şi nu va mai pătrunde dacă ne vom face datoria noi, şi vom sili şi pe vecinii noştri să şi-o facă, sgâlţâindu-i din marasm şi din lâncezeală.

RECENZII

ARON COTRUŞ:

«PRINTRE OAMENI ÎN MERS» (versuri)

Am primit volumul de versuri, cu titlul de mai sus al poetului Aron Cotruş, volum ce s'a tipărit în tipografia A. Wyzykowski, din Polonia, aducând vreo 44 de poezii, scrise în timpul din urmă şi în care temperamentul năvalnic al lui Cotruş, se precipită în sonorităţi, ca un torent de munte peste stâncile ascuţite. Cuprinsul celor vreo 64 de pagini îl sorbi în câteva minute. Acelaş talent puternic, aceeaş măestrie şi originalitate cu care ne obişnuise acest versificator de accente viguroase şi pline. Nu vom rezumà toate sentimentele ce ni-le deşteaptă în suflet această poezie sănătoasă

*) Sublinierea este a noastră!

şi plină de miez, ci ne mulţumim a reproduce două dintre aceste giuvaere, cari ni-se par neîntrecut de frumoase şi de o puternică sugestiune:

PESTE CRESTE UDE

peste creste ude
s'aude, s'aude
turmă fără urmă
pe căi ce se curmă
coborînd spre baltă
în zarea cealaltă...

io, cioban lunatic,
cu piept de jeratic
ce să mă mai fac
pe vârful sărac?!

viscolele latră
prin copaci, prin piatră...
ai vântului cîni...
m'au muşcat de mîni...
asprul vremii lup
m'a muşcat de trup...

mi-au rămas merinde
doine şi colinde
pe pustii poteci
spre zăpezi de veci...
ce să mă mai fac
pe vîrful sărac,
pe vîrful sărac?!...

—

IN FABRICĂ

cine dintre toţi
s'o ivi ca un munte
strîmbătatea s'o 'nfrunte,
s'o arunce 'ntre roţi?!
să fie pentru toţi:
şi trudă, şi folos,
să fie pentru toţi:

acelaş sus şi jos...
să fie acelaş cer
pentru plugar, pentru boer,
pentru 'mpărat, pentru miner...
să fie
odată şi-odată
pentru vecie,
pământul — mănoasă, frăţească moşie,
pentru omenirea toată...

fabrica chiue, urlă 'nainte
în zarea fierbinte
a luptei nebune
dintre muntele de aur şi pita de cărbune...

cine dintre toţi
s'o ivi ca un munte
în pornirile-i crunte
strâmbătatea s'o 'nfrunte
s'o arunce 'ntre roţi
s'o arunce 'ntre roţi?!

a. d.

— *Viaţa şcolară despre revista noastră. „Plaiuri Hunedorene* organ de cultură profesională şi generală a asociaţiei corp. did. din jud. Hunedoara, Redacţia şi Administraţia Petroşeni str. Filipescu Nr. 3. Anul II. Nr. 17—18 Martie—Aprilie 1932.

In articolul «Importanţa scris-cetitului şi metodul fonomimic» d-na Terezia Ittu susţine în mod elocvent metodul fonomimic, ca unul prin care se ajunge la un resultat mai fericit pentru dobândirea meşteşugului scris-cetitului.

E cert. Metodul fonomimic este cel mai expeditiv.

După părerea noastră, mai ales în centre minoritare, metodul cuvintelor normale este mai recomandabil.

Până când prin fonomimic se face mai multă imaginaţie, la cel normal intuiţia realului predomină.

Progresul ce e drept, mai încet; dar sigur. Limbaj mai bogat.

Dintre atâtea metode inclusive Decroly, n'avem decât s'alegem.

«Scopul scuză mijloacele» poate şi aici corespunde».

CRONICA MĂRUNTĂ

— **Incheem anul al III-lea.** *Cu acest număr (30) revista noastră închee 3 ani de luptă și de existență și întră în vacanță de două luni, până în Sept., când va apare din nou, într'un format și o estensiune poate ceva și mai mare decât anul acesta când, spre satisfacția noastră, a apărut foarte regulat, lună de lună, dând un volum de peste 340 pagini, ceeace, după o modestă părere, este destul de frumos.*

Fiindcă și noi cei dela revistă și cei din fruntea asociației suntem convinși de marea importanță a acestei publicații, pentru întărirea spiritului de solidaritate și pentru menținerea legăturii sufletești dintre membri corp. didactic primar din acest județ, facem tot posibilul să-i asigurăm existența, punând-o pe baze cât mai serioase și cât mai temeinice. Planurile noastre de anul viitor sunt: reducerea abonamentului la 80 lei anual, pentru ca să plătească toți colegii cu dragă inimă, având conștiința și mândria că toți au contribuit la binele și prosperarea lor proprie.

Cetitorilor noștrii le spunem deci, la revedere în Sept. viitor și în acelaș timp mulțumim călduros tuturor celor ce ne-au spriginit fie moral, fie material, cu scrisul, cu fapta, sau cu vorba.

In numărul 1. al anului viitor se va face și o amănunțită dare de seamă asupra revistei, atât din partea redacției cât și din partea administrației.

—

— *„Ne mor învățătorii".* Așa scrie o revistă învățătorească județeană. Acelaș titlu l-am putea repetà și noi aici, fiindcă avem iarăși nemărginita durere să anunțăm încă încetarea din viață a colegilor noștri: *Andreiu Olariu,* trecut la cele eterne în anul a 56-lea al vieții și în al 33 an al dăscăliei, în comuna Bretea Română, deplâns de colegi, rude numeroase și o familie intristată.

La Romos, s'a depărtat din rândurile viilor colegul *Adam Vasiu,* când împlinise tocmai 34 ani de serviciu, lăsând iarăși unanime regrete între rude, cunoscuți și colegi.

La Lupeni a închis ochii învățătoarea *Irma Moldovan,* a cărei sănătate de mult erà cam șubredă.

Rugăm pe tatăl ceresc să-i primească în rândurile drepților

şi familiilor întristate să le trimită mângâiere; iar noi le vom păstrà amintirea.

— † *Iuliu Vuia.* La Caransebeş a încetat din viaţă directorul şcoalei normale de acolo, *Iuliu Vuia,* care înainte de răsboi a fost unul dintre elementele cele mai strălucite ale înv. primar din Transilvania şi Banat.

— *Excursiile şcolare.* Şcolarii dela Aninoasa cu vrednicul lor înv. ne roagă să facem încă un apel către inimele nobile, pentruca aceşti şcolari să-şi poată realiza escursia planuită în Capitală şi Constanţa. Aceşti şcolari, de un an de zile n'au cruţat nimic ca să obţină din partea autorităţilor avantajele şi ajutoarele de care au nevoie. Până în prezent au obţinut reducere de 50 % pe C. F. R. Dl P. Petrescu, inspector general şcolar, a binevoit să-i ia sub ocrotirea D-sale şi le-a promis, că va scrie pretutindeni: inspectorilor, revizorilor şcolari, directorilor de şcoale etc. ca să-i primească, găzduească şi să-i conducă şi de se va putea totul să fie gratuit. Dar se pare că atât nu-i de ajuns, au nevoie şi de hrană. Deoarece le mai lipsesc încă 3500 lei, speranţa noastră este şi de data aceasta că se vor găsi încă inimi nobile care vor da contribuţia lor pentru ca aceşti apropiaţi absolvenţi ai şc. prim. poate mai toţi sortiţi să se întoarcă la brazda părintească, să-şi poată îndeplini acest mic ideal. Contribuţiile se pot trimite pe adresa: d-lui înv. Ioan Trifan, com. Aninoasa, jud. Hunedoara. Au trimis ajutor până în prezent: Domn Anonim 6.600 lei, dl Iosif Iekel, ing. inspector Petroşeni 100 lei, dl Mihail Peck comerciant 200 lei, dl Dtru Homorodean funcţionar Soc. «Petroşani» 50 lei, dl Şef de gară Petroşeni 40 lei, Drogheria la «Şarpe» 10 lei, dl Goldstein 5 lei, d-ra Maria Kopoltz conduc. grădiniţa de copii Aninoasa 100 lei, dl Eug. Husti şeful consumului Aninoasa 200 lei, Subalternii D-sale 150 lei, dl N. Şuvaina secretar la primăria Aninoasa 100 lei, dl Gavril Şimon comerciant 50 lei, dl T. Băcăian subofíciant 40 lei, dl F. Trestian subofíciant 100 lei, dl M. Kovacs subofíciant Aninoasa 100 lei, şcolarul Pop Vasile cl. IV-a şc. prim. No. 2 Petroşeni 10 lei. Banca Naţională a României din Bucureşti 1.900 lei, Cassa de Păstrare din Petroşeni 100 lei, dl Barna Teodor consum. 20 lei, dl Slovenszky Iacob 20 lei, dl Pollak Martin 20 lei, dl Baternai Nicolae 20 lei, dl Benedek Ioan 20 lei, d-ra Pápai Palma 20 lei, dl Zippenfenig Iosif 10 lei, dl Kovács Vilhelm 15 lei, dl comisar Alex. Lucaciu Petroşeni 40 lei, dl

Goldstein comerciant Petroşeni 5 lei, Primăria Aninoasa 1.500 lei, dl Lazar Moţa artificier 100 lei, dl Dtru Popescu şeful gării Iscroni 20 lei.

— *Incheerea cursurilor* la şcoalele primare se fac la 15 Iunie a. c. examene nu se mai ţin ci numai încheeri festive de fine de an.

— *Actul eroic al unui învăţător.* Cetim din ziare că la o escursie făcută de şcoala primară din Petrila, de sub conducerea d-lui Fotescu, căzând un elev în apele Jiului, învăţătorul clasei, dl S. Popescu, fără ezitare s'a aruncat după el în apă, ca să-l salveze. Actul a făcut bună impresie în toate cercurile şi denotă puterea de jertfă a învăţătorilor.

— *De încheerea anului şcolar* şcoala primară de stat Nr. 1 din loc a dat, Joi, 15 Iunie a. c., un foarte frumos festival cu şcolarii. Intre puuctele cari din cari mai frumoase am remarcat: *La florăreasa,* scenetă cântată şi jucată de elevele d-nei Ittu. Dansuri naţionale jucate de elevele clasei a IV. instruite de d-na E. Viorel. Quadrilul jucat de elevele cursului supraprimar de sub conducerea d-nei V. Mărgineanu şi cântecele corului de elevi şi eleve cu acompaniament de orchestră formată tot din elevii şcoalei, conducerea având-o d-l Lucaciu. In urmă a vorbit directorul şcoalei, dl P. Turcu, întreţinând pe părinţii elevilor, prezenţi în număr mare, cu sfaturi educative şi îndemnându-i să ţină cât mai strânsă legătură cu şcoala şi cu învăţătorii.

— *Sanatoriile Asociaţiei.* Cu începere dela 25 Iunie a. c. Asociaţia gen. pune la dispoziţia colegilor casele din Techirgiol, Carmen Sylva şi Budachi—Cetatea Albă. Camera cu un pat 20 lei, 30 lei cu 2 şi 40 lei cu 3 paturi. Inscrieri la sediul Asociaţiei, Bucureşti, Bulev. Carol 61.

— *Serbări şcolare.* In preajma încheerii anului şcolar s'au înmulţit şi se îndesesc mereu serbările date cu şcolarii, în toate părţile judeţului nostru în special la oraşe şi în comunele mai mari. De pildă numai la Petroşeni au avut loc una f. frumoasă dată de Şc. Nr. 2, sub cond. d-nelor şi d-lor înv. deacolo, apoi clasa de fete a d-nei Viorel, dela Şc. Nr. 1. Şcolarii dela Aninoasa, a căror serbare a fost patronată de colonelul Podgoreanu, comandantul garnizoanei. La Petrila asemenea. La Orăştie, vor fi mari serbări în legătură cu comemorarea lui A. Vlaicu, la care, după

cum suntem informaţi, va participà şi d-nul ministru al şcoalelor, Gusti. Atât şcoalele primare cât şi cele sec. pregătesc serbări alese pentru acea dată.

— *Cursurile de vară ale Asociaţiei.* In luna Iulie a. c., Asociaţia Gen. va organizà a patra serie a cursurilor de vară pentru învăţători.

— *„Eu sunt cu plugarii nu cu ciorogarii".* Spre a ilustrà moravurile politice din ţara noastră, e destul să reproducem din ziare, cazul dela Oradea, când un învăţător, la o adunare politică i-a amintit lui Argetoianu de neplata salariilor şi a pensiilor, iar cinicul bărbat de stat a ridicat ameninţător băţul asupra lui spunându-i dispreţuitor: *„Eu sunt cu plugarii nu cu ciorogarii!"*

— *Cu cât s'a urcat salariile învăţătorilor prin noile sporuri de salariu.* Ministerul Instrucţiunii a trimis Revizoratelor şcolare tabloul cu noile salarii ale învăţătorilor. Salariile s'au majorat cu: 9 lei la salariile celor suplinitori, cu 11 lei la cei titulari provizorii, cu peste 100 lei la cei de gradul II. şi cu 200 între 350 lei la cei de gr. I. Salariile celor definitivi au scăzut cu aproximativ 20 lei după noul tablou.

— *Au apărut: „Tu vei fi comerciant"* de Joseph Chailley-Bert, trad. de C. Danilescu, institutor. O recomandăm: părinţilor cari vor să-şi îndrumeze pe fiii lor spre comerţ, elevilor şcolilor comerciale de curs elementar, învăţătorilor şi profesorilor ca s'o dea la premiile şcolare şi elevilor cari termină şcoala primară. Ea este foarte bună şi pentru elevii comercianţi (băeţi de prăvălie) şi pentru elevii din şcolile de ucenici anul I şi II secţia comercială. E o carte care merită să fie *cartea de citire* a claselor şcolilor inferioare de comerţ şi care să fie citită şi răscitită până a fi învăţată pederost de cei cari vor să devină buni comercianţi. In special capitolele: VI despre bunăvoinţa şi răbdarea comerciantului, IX despre cinstea comercială, XI despre trebuinţa învăţăturii comerciantului, XII despre cursurile de adulţi, sunt foarte interesante de citit, chiar pentru comercianţii patroni, deşi toată cartea e cât se mai poate de interesantă, folositoare şi vrednică de citit, fiindcă ea a fost scrisă cu scopul de a îndemna şi a atrage spre comerţ pe tineri şi pe cei cari au bani şi-i ţin neproductivi, precum şi a atrage atenţiunea încă dela începutul carierii viitorului comerciant asupra atâtora dintre lucrurile mărunte şi de temelie ale comerţului cari au atât de mari urmări în viaţa lui.

Toate bibliotecile publicc şi ale şcolilor din toate comunele ar trebui s'o aibă.

Cartea *„Tu vei fi comerciant"* se află de vânzare la traducător *C. Daniilescu,* publicist în R.-Vâlcii, str. Emil Avrămescu 3 şi se poate trimite oricui franco de porto contra lei 30 sau recomandată contra lei 40, dacă ea nu se mai poate găsi la librăriile principale din mai toate capitalele judeţelor, cărora li s'au trimis săptămânile trecute în câte 10—15—20—30 şi chiar 40 exemplare.

Dariu Pop, „Teatrul şcoalei active". Cuprinde un prolog şi trei comedioare pentru copiii şcoalelor primare. Preţul 20 lei.

DELA ASOCIAŢIE — SECŢIA JUDEŢEANĂ

PROCES-VERBAL

Incheeat în şedinţa comitetului Asoc. judeţene, ţinută în ziua de 18 Maiu a. c. în localul revizoratului şcolar din Deva.

Şedinţa este deschisă de Dl S. Jula preşedinte, care salută pe cei prezenţi şi pune la ordinea de zi chestiuni privitoare la îndrumarea şi activitatea Asoc. judeţene. In şedinţă se aduc următoarele

Hotărâri:

1. Intreg comitetul se solidarizează cu acţiunea dusă de Dl Ţoni, contra sindicalizării, care, în felul cum s'a pus şi se încearcă pieziş, nu poate da roade bune în zilele de criză morală, ce bântuie azi, tot odată s'a expediat o telegramă de simpatie şi deplină încredere Preşed. Asoc. G-le D-lui Ţoni.

2. Cine nu înţălege a rămânea membru în Asoc. judeţeană, care în aceste momente, trebuie să-se bucure de o mai mare solidaritate, să anunţe în termin de 8 zile, preşedintele subsecţiilor respective, că nu doresc a fi consideraţi ca făcând parte din cadrele Asociaţiei. D-nii preşed. de subsecţii vor înainta Asoc. judeţene, un tablou cu numele învăţătorilor respectivi.

3. La congresul Asoc. G-le ce se va ţine la începutul lunei Septembrie în oraşul Cluj, sunt rugaţi toţi colegii până la unul, să i-a parte, ca prin solidaritatea noastră să ne impunem opiniei publice şi tuturor oamenilor zilei.

4. Acei învăţători abonaţi la revista «Şcoala şi Viaţa» care apare cu mari sacrificii, sunt rugaţi ca în termenul cel mai scurt să achite abonamentul, în caz contrariu numele lor va fi publicat în revista noastră, spre văzul tuturor.

5. Domnii colegi, care plătesc salariile, sunt rugaţi să binevoiască a reţinea din salarul de pe luna Maiu, abonamentul revistei

«Plaiuri Hunedorene», iar din cel de pe luna Iunie, cotizaţia anuală de 100 Lei, pentru Asociaţie.

6 Se va expedia, de către L I Brătulescu, tuturor învăţătorilor din judeţ, o declaraţie pe care o vor iscăli, dându-şi astfel consimţământul că acceptă să fie membri la fondul de ajutorare, care se intenţionează să ia fiinţă cât mai curând, acea declaraţie va fi înmânată D-lui I. Brătulescu, Vulcez, p. u. Brănişca.

7. La cererea D-lui Cimponeru, de a nu mai fi considerat ca membru în comitetul Asoc. judeţene — se ia act.

8. Comitetul a luat hotărâre a participa printr'unul sau mai mulţi delegaţi, la sărbătorirea D-lui insp. gen. P. R. Petrescu, în ziua de 31 Maiu, în oraşul Petroşeni, cu ocazia împlinirii unui deceniu de îndrumare pedagogică a şcoalei şi învăţătorilor din judeţul Hunedoara.

9. Adunarea generală a Asociaţiei judeţene se va ţinea în oraşul Orăştie, la o dată ce se va anunţa ulterior.

Drept care s'a încheiat prezentul proces-verbal.

Preşedinte: *SABIN JULA.* Secretar: *IOAN MORTUN.*

—

Asociaţia Reg. a Inv. din Ardeal, Crişana şi Maramureş.

DOMNULE PREŞEDINTE,

In vara anului acesta Asociaţia noastră regională va avea marea cinste de a primi în capitala Ardealului congresul Asociaţiei generală a corp. did. primar din România. Deci vom avea un mare eveniment în viaţa noastră dăscălească de dincoace de Carpaţi, căci pentru primadată dela Unire ne va fi dat să vedem cu ochii aceea ce odinioară pentru învăţătorii români din aceste părţi era numai un vis.

Se impune ca în faţa acestu-i lucru să ne pregătim după cum se cuvine. Asociaţia noastră şi secţiile ei sub toate raporturile să fie în ordine.

Preşedinte: ss. *G. BOCHIŞ.* Secretar: ss. *G. ALMĂŞIAN.*

DELA ADMINISTRAŢIE

Din salarul lunei Maiu şi-au achitat abonamentul pe anul şcolar 1932—1933, adică: până la 31 August 1933 colegii din următoarele circumscripţii de plată:

Adresa destinatarului:

D. Nicolae Bembea ... Sibiel ... înv.

Com. Sibiel

Jud. ~~Hunedoara~~ Sibiu ... p. Sălişte

Prin Dş. Ana Cândea înv. dir. Orăştie, am primit 2650 (Douămiişasesutecincizeci) lei pentru 53 înv. din circumscripţia de plată XII Orăştie. Tot prin Dş. Ana Cândea am mai primit 1850 (Unamieoptsutecincizeci) lei pentru 37 înv. din circumscripţia de plată V. Geoagiu.

Prin Dl Ştefan Paul înv. dir. Pui, am primit 1350 (Unamie-treisutecincizeci) lei pentru 27 înv. din circumscripţia de plată XVI Pui.

Prin Dl Ioan Brancovean înv. Hunedoara, am primit 2950 (Douămiinouăsutecincizeci) lei pentru 58 înv. din circumscripţia de plată VII Hunedoara.

Prin şeful circumscripţiei Haţeg, am primit 3150 (Treimiiuna-sutăcincizeci) lei pentru 63 înv. din circ. de plată VI Haţeg.

Prin şeful circumscripţiei Brad, am primit 3100 (Treimiiuna-sută) lei pentru 59 înv. din circumscripţia de plată IV Brad.

Rugăm pe Dl Bălosiu a încasa dela D-nii colegi Nicolae Maier 100 lei, Ioan Mihoc 50 lei şi Mina Gugles 50 lei.

Prin şeful circumscripţiei Zam, am primit 950 (Nouăsute-cincizeci) lei pentru 19 înv. din circumscripţia de plată X Zam.

Prin şeful circumscripţiei Baia de Criş am primit 2550 (Două-miicincisutecincizeci) lei pentru 37 înv. din circumscripţia de plată III Baia de Criş.

Prin şeful circumscripţiei Petroşeni, am primit 900 (Nouă-sute) lei pentru 18 înv. din circumscripţia de plată XIII Petroşeni.

Prin Dl Isac Păunescu înv. dir. Şoimuş, am primit 1921 (Una-mienouăsutedouăzecişiunu) lei dela 39 înv. din circumscripţia II. Şoimuş. Rata I de 50 lei de persoană. Au mai rămas în restanţă cu rata I următorii: Ioan Jugărean Banpotoc, Alex. Deciulescu Buruiene şi Vasile Zdrenghea Nojag. Rugăm ca în timpul cel mai scurt să ni se trimită rata a doua dela toţi colegii şi restanţa arătată mai sus.

Tiparul Tipografiei „Jiul Cultural", Petroşeni, Str. Regele Ferdinand No. 59.